

xació cèltica en -vo- (recordem *calbau/caillou*, amb art. supra): *Talavus* en diverses inscrs. hispano-llatines del NO. hispànic i de Burgos (Albertos Firmat, en *Hom. a Tovar*, 1972, 47, pp. 49, 54, tir. a p. i *Studia Archeologica*, Vallad., xxxvi, 25); i a base del mapa 9 de Unterman, *Sprachräume*, podem dibuixar l'àrea on apareixen els NPP *Talavus*, *Talevus* i en una dotzena de punts que cobreix molt compactament Gal·lècia, la Beira i Astúries,³ més un brot isolat a Navarra i un altre Gàblia (id., p. 15). En efecte, un diner carolingi, amb TALAV MONETA s'ha trobat en territori francès, però ja Alart (RLR XII, 117) va rebutjar la pensada d'un numismàtic Longpérier de relacionar-ho amb el nostre *Talau* i l'assignà a més al Nord. En tot cas, la unanimitat de les grafies antigues de *Talau*, en -tio o -z(o) descarten del tot la possibilitat de fer provenir de tal base el conflent *Talau*.

¹ A Renània tota la família: *Talanius*, *Talonius*, *-Iusius*, *-Iissa*, *Juppa*; i, al cap, *Talius* (Weisgerber, 143, n. 216, 266, 88, 289, 88). — ² Id. en el *TdF*. Per al tractament -aiz de -ATI- a la Gironda, Ronjat, *Gramm. Hist.* II, 89, 90, 91; i ja *palaitz*, *malvaitz* en oc. ant. (Appel, *Lautlebre*, p. 88). — ³ Bé pot tenir raó, doncs, Rohlf's en derivar de TALABUS (*CIL* II, 2442) el nom del mun. de *Talaván* a Extremadura (*VII Congr. Intern. Sci. Onomast.*, p. 484). No descartem, per més que sigui derivació ben obscura i incerta, relacionar-hi un *Talobot de Rialp*, que trobem a l'alt Pallars (a Surp, a. 1518, *Spill de Castellbò*, f° 115v). Però la *Sénia de Talau*, a l'extrem Sud valencià (te. Pinós de Mondover, xxxvi, 73.21), ha de venir, en canvi, d'un trasllat antropològic del NL *Talau* conflentí.

TALAVERA

Poble (amb municipi i antic castell) de Segarra, uns 15 k. al SE. de Cervera, a 2/3 del camí de Santa Coloma de Queralt.

PRON.: *təlabéərə*, a Freixenet i a Sta. Coloma (Cassac. 1920); *talabéera/təlabéərə* en les enqs. de 1955 i 1956 a Montornès, a Sta. Coloma etc. (xv, ape. 7; xiv, 68 ss.).

MENCIONS ANT. Uniformement *Talavera* en documents des del S. XI: 1090: «Olugia --- de ipso *Mor* expletum q. habeo in *Guardialada* ad *Talavera* et --- in *Codanner*» (Arx. Solsona); 1174 (Miret S., *Templ.*, 153); 1193 (*Cart. St. Cugat* III, 330); 1250 (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 416); 1359 (*CoDoACA* XII, 51); i la «*ecclesia de Talavera*» en les llistes de parrs. de la diòcesi de Vic, p. p. Pladevall, II, III, n.º 165; i a. 1331 (*Misc. Griera* I, 376). Sovint com nom de barons: 1182: Guillemus de *Talavera* (*Cart. de Tavèrnoles*, 175.16); 1187 i 1195: Bernardus de T.; 1197: Berengaria de T. (*Cart. Poblet*, pp. 24, 40, 36). Afegim-hi «Berenguer *Talaveró* filius de *Talavera*» que Mn. Segura assenyala en docs. de 1279 i 1300 de l'arx. de Sta. Col. de Queralt (diminutiu a la manera de *finestró*, *barró* de *finestra*, *barra*).

També en terra catalana hi ha algun homònim.

2) A la Selva, entre Breda i Arbúcies, *Pla* i *Collet* de *Talavera*: deixant la carretera que passa de Breda cap allà, en el coll de L'Orri (o *Norri*) es troba a un terç de la pujada cap al castell de *Montsoriu* (mapa Aegester del Montseny i inf. de Mn. Julià Pascual, que visqué molts anys a Breda). 3) *AlcM* diu que *Talavera* és una pda. de Montblanc.

4) Barranc de *Talavera* en el te. d'Almenara (Val.) (xxx, 7.3).

I també cognom ben arrelat a molts llocs val., p. ex. a Vinaròs (xxviii, 62.17); i a molts del SO. del Princ. (*AlcM*).

En els dominis castellà i portuguès, són topònims molt antics i importants.

5) *Talavera la Real*, o *de la Reina*, prov. de Toledo, vora el Tajo. 6) *Talavera la Vieja*, prov. Cáceres, prop de Naval Moral, també vora del Tajo, uns 60 k. més avall de *la Real*, prop de Badajoz, i del Guadiana, a uns 20 k. de Portugal. 7) *Talaveruela* (mun. de 300 hab.), prov. de Cáceres, 50 k. al N. del (6), lluny de tot riu, en els faldars de la Sierra de Gredos.

A Portugal, com és d'esperar, s'hi ha esvaït la *-I-* intervocàlica, però resta senyal de les dues *aa* pretòniques en contraure's, es pronuncien *à* oberta. Són llocs de l'interior de la Beira (concelhos de Coïmbra, Castelo-Branco etc.). 8) *Távêiro* (freguesia de Coïmbra: Silveira, *RLus.* xxiv, 267), amb una base en -*ARIU* masculina, corresponent al fem. -*ARIA* dels noms cast. i cat. 9) *Tavares*, pron. *Távâres*: en docs. medievals: *Talavares* (Epiphanyo Dias I, 175), i Silveira (ib.) que em sembla suposar TALABARIIS, contret en -*ARIS*, locatiu plural, corresponent als nostres TALABARIA. 10) *Taveiroos*, d'on era Fray Soares de *Taveiroos*, el de la *Cantiga da Garvaia* (estudiada per Spitzer, *Roman. Lit.-Studien* 1936-65, p. 83). Evidentment del plural d'un diminutiu TALABARIOLOS- semblant a *Talaveruela* (6).¹

L'ETIM. del nom castellà és un problema que des d'antic ha donat molta feina als erudits; i a propòsit del nom català, també en digué alguna cosa M.-Lübke en *Das Katal*, 161 ss., sense gaire resultat. Tampoc no basta dir, com fa *AlcM*, que ve de *Talavus* que troba com NP en Holder, puix que *Talabus* (veg., supra, art. *Talau*) i *Talavera* són pre-romans i -*era* no és suffix pre-romà.

Nebrija fou el qui, a bell ull, digué que *Talavera* venia de TALABRIGA (per a aquest, veg. l'art. *Talabre*, supra); si ell, que no sabia fonètica, ho llançà un poc a la babalà, altres han intentat trobar-ne proves. Veient TALAB- llegendada mutilada en monedes visigodes, suposen que estigui per *Talabriga*, que era a l'Extremadura portuguesa. Però és un fonament ben vague en geografia i totalment inacceptable fonèticament.

Per al que tenim bona base és per suplir-hi TALABARA, puix que aquest ens consta com un NL de Lusitània des de l'Antiguitat: un *vicus* TALABARA figura en una inscr. trobada a Capinha (concelho de Fundão)